BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele
2013. október

AZ ELMÚLT HÓNAPBAN TÖRTÉNT

Megtörtént az Ős-Dráva Látogatóközpont alapkőletétele

2013. október 30-án helyezték el az Ős-Dráva Látogatóközpont alapkövét. Az alapkőletételen Dr. Rácz András, környezet- és természetvédelemért felelős helyettes államtitkár, Závoczky Szabolcs, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója, Tiffán Zsolt országgyűlési képviselő, az Ős-Dráva Program összehangolásáért felelős kormánybiztos, valamint Hévizi János, a kivitelezést végző Aktív Kft. ügyvezető igazgatója közösen írta alá azt az emléklapot, melyet az alapkő alá rejtett időkapszulába helyeztek, az október 30-i megyei napilap egy példánya, néhány forgalomban levő aprópénz, valamint a létesítmény látványterve társaságában. Ezzel kezdetét vette a beruházás megvalósítása.

Az Ormánság területén elhelyezkedő Szaporca község határában 2014-ben nyílik meg az Ős-Dráva Látogatóközpont. A létesítmény a közeli Duna-Dráva Nemzeti Park természeti értékei és a Dráva folyó bemutatása mellett nagy hangsúlyt fektet az ormánsági élet, a hagyományos gazdálkodási formák, a hagyományok élő, interaktív formában történő bemutatására, valamint a természetvédelmi, gazdálkodási, tájhasználati problémákra való figyelemfelkeltésre.
A látogatóközpont az Ős-Dráva Program részeként valósul meg a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság projektjeként, a DDOP Komplex turisztikai termékcsomagok kialakítása elnevezésű pályázat támogatásával. A program komplex, a természeti, társadalmi és gazdasági szférát egyaránt érintő területfejlesztési koncepció, amely hosszútávob a fenntartható fejlődés feltételeit teremti meg hazánk egyik leghátrányosabb helyzetű térségében, az Ormánságban.

A projekt költségvetése: nettó 1 038 386 480 Ft.
A projekt befejezésének tervezett időpontja 2014. augusztus 31.

Középpontban a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet

Október 10-én, a Kaposvári Egyetemen került megrendezésre a „VI. Dél-Dunántúl Zöld Szigetei - Konferencia a Boronka-mellékért” című tanácskozás. A konferenciasorozat évente, változó helyszíneken kerül megrendezésre, célja pedig a Dél-Dunántúl védett területeinek természeti értékeivel kapcsolatos legfrissebb kutatási eredmények bemutatása, az aktuális feladatok, kihívások megvitatása, a közös gondolkodás és cselekvés elindítása.

Az idei, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, a SEFAG Zrt., A Kaposvári Egyetem és a Rippl-Rónai Megyei

hatókörű Városi Múzeum szervezésében lebonyolított konferencián a Boronka-mellék került reflektorfénybe. A szép számú, közel száz érdeklődő a plenáris ülésen ismerkedhetett meg a tájegység természeti értékeivel, a víz itteni kiemelt szerepével, a fenntartható gazdálkodási formák lehetőségeivel. A szekcióüléseken a természettudományos kutatási eredményeket, illetve az aktuális társadalmi-gazdasági aktivitásokat vitatták meg, míg a poszter szekcióban a terület természeti értékeitől a kisvasutas turizmuson át, a civil szféra nélkülözhetetlen szerepéig széles spektrumban, számos megközelítésben ismerhették meg a résztvevők a Boronka-mellék múltját, jelenét és a résztvevők szerint is remélten szép jövőjét.

A konferencia alkalmára készült el a „Boronka-melléki kirándulások" című leporelló, mely sok praktikus információt, valamint egy térképet is tartalmaz a tájegységről,
ötleteket adva kirándulásokhoz is. A kiadvány ingyenesen hozzáférhető a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság központjában (Pécs, Tettye tér 9).

Felavattuk a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság nyolcadik E-tanösvényét

Október 26-án, a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet területén, Kakpusztán adta át a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság legújabb E-tanösvényét, az **Eltűnt puszták nyomában tanösvény**t. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén ezzel együtt immár nyolc úgynevezett „e-tanösvény" járható végig. A tanösvény, mely bemutatja a belső-somogyi tájegységében található terület természeti és kultúrtörténeti értékeit, a www.ddnp.hu címről letölthető vezetőfüzet segítségével járható be. Az útvonal érinti Kakpusztát, lápokat és mocsarakat, egykori lakó- és gazdasági épületek még fellelhető maradványait. A letölthető útvonalvezető és információs anyagok, valamint a tanösvény mentén a fákra, vagy kövekre festett emblémák és állomásjelző számok segítik az önálló bejárást, de természetesen a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szakembereitől szakvezetés is igényelhető.

Biztonságban a barlangok

Befejeződött a „Barlangbejáratok biztosítása és lezárása, műszaki létesítményeinek korszerűsítése a Mecsek és a Villányi-hegység területén" című projekt a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságnál. A természetvédelmi célú beruházás az Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Program keretében valósulhatott meg, teljes költségvetése 66 192 019 Ft volt. A munkálatok 2012-ben kezdődtek meg a Mecsek és a Villányi-hegység barlangjaiban. A projekt eredményeként 16 fokozottan illetve megkülönböztetetten védett barlang és képződményeik megóvása, valamint a védett és fokozottan védett denevérek élő- és telelőhelyeinek védelme, továbbá a barlangokban az élet- és balesetveszély elhárítása valósult meg.

A turistautak mellett elhelyezkedő barlangok fokozottan ki vannak téve az illegális behatolásoknak, melyek során képződményeik károsodhatnak, valamint a hívatlan látogatók számára élet- és balesetveszélyesek. Ezért a beavatkozások elsődlegesen a barlangbejáratok biztonságos lezárását foglalták magukban. Továbbá kicseréltük a természetvédelmi kezeléshez és a barlangok kutatásához szükséges korábban beépített, de napjainkra korrodált, balesetveszélyessé vált műszaki létesítményeket, létrákat rozsdamentes acélból készült szerkezetekre. A barlangokban az új kiépítések a kutatók számára a biztonságos közlekedést segítik, a képződmények megóvását szolgálják.

Számos olyan barlang - pl. Abaligeti-barlang, mánfai Kőlyuk-barlang - is található a területen, amely védett vagy fokozottan védett denevérek élőhelye. Mivel a denevérek fokozottan érzékenyek a zavarásra, valamint életterük az elmúlt időkben jelentősen csökkent, ezért szükséges élőhelyük lezárással biztosított védelme. A Villányi-hegységben található hévizes eredetű barlangok, mint amilyen a Beremendi-kristálybarlang és a Nagyharsányi-kristálybarlang, cseppkövekben, cseppkőlefolyásokban, ásványkiválásokban különösen gazdagok. E barlangok emiatt fokozott védelmet élveznek. Képződményeik sokszor az omladékot borítják, a járóútvonalba esnek. Ezért adott szakaszokon, főképpen a Nagyharsányi-kristálybarlangban, a természetvédelmi és kutatási célú barlangbejárásokhoz a geológiai értékek védelme érdekében rozsdamentes acélból járóútvonalat építettünk ki.

Az egyik legjelentősebb beruházás a projekt során az orfűi Vízfő-barlang rekonstrukciója volt, melynek keretében a valamikori vízmű általi hasznosításhoz kapcsolódó, napjainkban azonban már nem használt műtárgyakat és

szerelvényeket bontottuk el és a bejárati szifont tisztítottuk ki. A bejárati tárót biztonságosan, denevérvédelmi szempontokat is figyelembe véve lezártuk és a barlangban a vízzel borított részeken a természetvédelmi kezelést, bejárást lehetővé tevő rozsdamentes acélból készült járófelületet alakítottunk ki a bejárati szifon környezetében és a Zuhatagos-terem taván keresztül.

Fekete István nyomában

Október 2-án, Az Erdők Hete rendezvénysorozat keretében, kicsit változékony, borús időben, a Baranya megyei Bakóca környékén létesített „Fekete István Emlékösvény" körülbelül 5 km-es szakaszán, immár hetedik alkalommal került lebonyolításra a „Fekete István nyomában" – Természetismereti és életrajzi terepi akadályverseny. A közel ötven általános iskolás a veszprém megyei Nagyalásonyról, a somogy megyei Nagyatádról, a baranya megyei Berkesdről, Mecseknádasdról, Mindszentgodisáról, Komlóról és Pécsről, valamint idén először Budapestről, Kőbányáról érkezve járta végig a verseny távját, ahol természetismereti (növény- és állatfajok felismerése, természetjárással, természetvédelemmel, erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos kérdések, terepi feladatok) és az író életével, különösen a környékhez kapcsolódó emlékeivel, írásaival foglalkozó kérdésekre, terepi feladványokra kellett válaszolniuk.

A háromfős csapatok közül a feladatokat legjobban a mecseknádasdi „Dr. Bubó" csapatnak sikerült megoldani, őket az egyik berkesdi („Szarvasok") és a második mecseknádasdi csapat („Aranysakál") követte. A verseny szervezőinek (Duna-Dráva NPI, Mecsekerdő Zrt. Sásdi Erdészete, Dombóvári Fekete István Kulturális Egyesület, Ajkai Fekete István Irodalmi Társaság, Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztálya) reményei szerint a rendezvénnyel évről-évre sikerül továbbvinni és a gyerekekbe oltani az író örök törekvését, a magyar táj szeretetét és védelmét.

AJÁNLATOK

Kisvasutazás és túra az Eltűnt puszták nyomában tanösvényen

A Boronka-melléki Tájvédelmi körzetbe invitáljuk a természetkedvelőket kisvatusas és gyalogos kirándulásra. A mesztegnyői állomásról a résztvevők kisvasúttal indulnak a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetbe. A kakpusztai végállomástól gyalogosan sétálva ismerhetik meg a terület természeti értékeit és a hajdani puszták életét. Az egykori településeken áthaladva a még meglévő házakat, romokat, feszületeket lehet megtekinteni. A régi történetek segítségével megelevenednek az egykori puszták, ma erdős terület mindennapjai. A résztvevők a II. világháború nyomaival is találkozhatnak a túra során. A tájvédelmi körzetbe látogatók garantált túrák, illetve előzetes egyeztetés alapján megtartható programok közül választhatnak. A program időtartama: 4 óra + 2x1 óra kisvasutazás, a túra hossza: 7 km. Találkozási pont Mesztegnyőn, kisvasút állomáson van. A részvételi díj: 20 főig: 10000 Ft/csoport; 20 fő felett: 500 Ft/fő + a kisvasút jegyára.
Információ, jelentkezés: Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
Tel.: 30/405-4571. E-mail: wodtke@ddnp.kvvm.hu www.ddnp.hu

Új környezeti nevelési programok Drávaszentesen és Kölkeden

Madarászat a Dráva Kapu Bemutatóközpontban

A Drávaszentesen található Dráva Kapu Bemutatóközpont a Dráva menti védett területek természeti és kultúrtörténeti értékeivel ismerteti meg a látogatókat. A bemutatóközpont környezete kiváló lehetőséget nyújt egy

sokrétű madarász program lebonyolítására.

A hajnali és az esti órákban ajánljuk a **madárles**t, amelyre az Üde rétek tanösvény madármegfigyelő tornya nyújt lehetőséget. A nemzeti park munkatársai által helyreállított vizes élőhely megfigyelő tornyából bepillantást nyerhetünk a madarak életébe. A programhoz távcsövet is biztosítunk.

A természetvédelmi őr által vezetett **Madárgyűrűzési bemutatón** egy előre kifeszített madárfogó hálóba repülnek be a madarak, amelyet a résztvevők közreműködésével a reggeli időszakban, óránként ellenőrzünk. A hálóba repült madarakat begyűjtjük, majd egyedi jelölőgyűrűvel való ellátásuk közben a vezető bemutatja a fajokat, melyeket testközelből is megcsodálhatnak a résztvevők.

A **filmvetítéssel egybekötött előadást** önálló programként vagy a madárgyűrűzési bemutatóhoz kapcsolódóan, a hálóellenőrzések közti időben a madárgyűrűzés 100 éve Magyarországon c. film vetítését ajánljuk, amit gyakorlati madárvédelemről szóló előadás és tollfelismerés követ. Az előadás során a Dráva mellett élő fokozottan védett fajokról (például a rétisasról és a fekete gólyáról) tudhatunk meg érdekességeket.

A **lessátras madármegfigyelést** a vizes élőhelyek madárvilága iránt intenzíven érdeklődő, kitartó vendégeinknek ajánljuk. Mobil lessátrainból a rejtett életmódú madarak közelebbi megfigyelését is biztosítani tudjuk.

A szabadtéri programelemek időjárásfüggőek, július 1-től október 1-ig kérhetőek, a felsorolt programok igény szerint kombinálhatóak.

A gólyák világának megismerése Kölkeden

A kölkedi Fehér Gólya Múzeumban megtartott **Fehér gólya program**on megismerkedhetnek a résztvevők a gólyák táplálkozási, fészkelési és vonulási szokásaival, információt kaphatnak a világ gólyáiról és a gólyagyűrűzésről is. A múzeum megtekintése után természetismereti foglalkozásra is lehetőség van, melynek során be lehet számolni a múzeumban hallottakról, illetve játékos feladatsorok megoldásán keresztül mélyebb ismereteket lehet szerezni a gólyákról.

A **Gólyaszámlálás Kölkeden** programon a múzeumtól indulva - távcsövekkel felszerelve - az egyik legnépesebb "gólya"utcát számolhatják végig az érdeklődők. A séta során szemügyre vehetik a madarak fészkelési szokásait (hova és milyen magasra rakják a fészküket). Megfigyelhető, hogy a madarak fészkelése milyen veszélyeket rejt és ezen veszélyhelyzetekre a szakemberek hogyan próbálnak megoldást találni. A számlálás során begyűjtött adatok a múzeum adatbázisába kerülnek.

Béda-Karapancsa területén nem csak a fehér gólya, hanem sok más gólyaalakú madár él. Gémek százai fészkelnek a helyi nádasokban, és rendszeresen jönnek ki a szemünk elé táplálkozni. Az **Ismerkedjünk a fehér gólya családjával!** programon a Fehér Gólya Múzeum megtekintését követően a látogatók biciklis túra során leshetnek be a gázló madarak rejtett életébe. A túra alatt sok más madárral is találkozhatunk, melyeket távcső, határozókönyv segítségével, valamint a madarak hangjai alapján is meghatározhatunk.

A gólya is köpetel! című programon a Fehér Gólya Múzeum megtekintését követő foglalkozás során az érdeklődők mikroszkópok használatával szembesülhetnek a gólyák egyik kevésbé ismert tulajdonságával, a köpeteléssel. Más ragadozó madarakéhoz hasonlóan a gólya köpet is sok érdekességet rejt. A köpetekben szemügyre vehetők a madarak táplálékainak megemészthetetlen (szőr, csont, kitin) részei, amelyek meghatározásával a madarak vadászterületeire lehet következtetni – hiszen minden zsákmányállat más és más élőhelyen él.

A bemutatott új programokról, valamint a meglévő további programokról, a részvételi díjakról honlapunkon lehet további információkat találni:
Barcs-Drávaszentes, Dráva Kapu Bemutatóközpont: http://www.ddnp.hu/kornyezeti-neveles-dravaszentes
Kölked, Fehér Gólya Múzeum: http://www.ddnp.hu/kornyezeti-neveles-kolked

PROGRAMAJÁNLÓ

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság programjai novemberben és december elején

November 2.: Halottak napi megemlékezés a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen
Helyszín, időpont: Mohácsi Történelmi Emlékhely, 14.00 óra. Ingyenes program.

November 5.: DDNP Klub
A dávodi Földvári-tó madárvilága – Mórocz Attila előadása
Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

November 12.: Öko-szemlélet a mindennapokban 5.
Buchert Eszter beszélgetéssorozata
A nyitott beszélgetés során a témában jártas meghívott vendégekkel keresünk választ arra, hogy egy kis odafigyeléssel, néhány változtatással hogyan élhetjük környezettudatosabban mindennapjainkat, hogyan tehetjük „zöldebbé" otthonunkat. Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

November 13.: Kis hibernáció-kutató – Pecsétgyűjtő program gyerekeknek
A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság Tettye Oktatási Központja játékra invitálja a 7-13 éves diákokat! A játék egy előadássorozat része, ahol a résztvevők rengeteg érdekességet tudhatnak meg a természetvédelem gyakorlati tevékenységeiről, valamint a növényekről, a gombákról és az állatokról. Azok a gyerekek, akik a pecsétgyűjtő sorozat hat programján részt vesznek, ingyenesen látogathatnak el családjukkal (max. 5 fő) a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság egyik szabadon választott túrájára 2013-ban, vagy 2014-ben. A november 13-i program témája: Téli álmot alvó állatok és a hibernáció típusai az állatvilágban.
Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 15.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. A részvételi díj: 300 Ft/fő.

November 16.: Csatatéri séták – Matty
A túrasorozat a hadtörténelem nyomait követi végig terepen a török időktől az 1950-es évekig, Dr. Négyesi Lajos alazredes, hadtörténész kutató közreműködésével.
A program során az egykori jugoszláv határon található hidegháborús védelmi rendszert ismerhetik meg az érdeklődők.
Helyszín, időpont: Matty, Madár Emlékpark, 10.00 óra. A program időtartama: 2-3 óra. A részvételi díj: 500 Ft/fő.

November 18.: Kis Természetbúvárok Szakköre
A Kis Természetbúvárok Szakkörének foglalkozásain rátermett oktatók segítségével, élményt adó programokon fedezhetik fel a gyerekek az élővilág titkait. A november 18-i program témája: Földünk óriásai a bálnák és más tengeri emlősök
Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 15.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. A részvételi díj: 300 Ft/fő.

December 3.: DDNP Klub
Utazás az USA nemzeti parkjaiba – Rózsa Anita előadása
Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

Információ a túrákról, bejelentkezés csoportoknak: Telefon: 30/377-3388, 30/326-9459. e-mail: komlos@ddnp.kwm.hu, evahorvath@ddnp.kwm.hu

A DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG BEMUTATÓHELYEI

Pécs, Pintér-kert Arborétum
Pécs, Tettyei Mésztufa-barlang
Abaligeti-barlang és Denevérmúzeum
Mohácsi Történelmi Emlékhely
Kölked, Fehér Gólya Múzeum
Boki-Duna, halászati bemutatóhely
Barcs-Drávaszentes, Dráva Kapu Bemutatóközpont
Szársomlyó
Nagyharsányi Szoborpark
Zselici Csillagoségbolt-park - Éjszakai túrák előre meghirdetett időpontokban - Éjszakai túrák igény szerint

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Tel.: 72/518-221, 72/518-222
E-mail: wodtke@ddnp.kvvm.hu, komlos@ddnp.kvvm.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra "Hírlevél leiratkozás" tárgyú e-mailben! Köszönjük!